

BỘ TƯ PHÁP
CỤC QUẢN LÝ XỬ LÝ VI PHẠM HÀNH CHÍNH
VÀ THEO DÕI THI HÀNH PHÁP LUẬT

Số: 144/QLXLVPHC&TDTHPL-XLHC

V/v tịch thu phương tiện VPHC đang được thế chấp
tại ngân hàng, phương tiện VPHC là tài sản chung
vợ chồng trong thời kỳ hôn nhân

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Hà Nội, ngày 19 tháng 3 năm 2020

Kính gửi: Sở Tư pháp tỉnh Bình Dương

Trả lời Công văn số 162/STP-XLVPHC&TDTHPL ngày 07/02/2020 của Sở Tư pháp tỉnh Bình Dương về việc xử lý phương tiện vi phạm hành chính bị tịch thu là tài sản thế chấp, tài sản thuộc sở hữu của vợ chồng trong thời kỳ hôn nhân, Cục Quản lý xử lý vi phạm hành chính và theo dõi thi hành pháp luật, Bộ Tư pháp (Cục QLXLVPHC&TDTHPL) có ý kiến như sau:

1. Xử lý trường hợp phương tiện vi phạm hành chính bị tịch thu đồng thời là tài sản thế chấp tại ngân hàng để bảo đảm thực hiện nghĩa vụ dân sự

1.1. Theo quy định tại khoản 6 Điều 12 Luật xử lý vi phạm hành chính (Luật XLVPHC) thì việc “*áp dụng hình thức xử phạt... không đầy đủ đối với hành vi vi phạm hành chính*” là một trong những hành vi bị nghiêm cấm.

Điều 7a Nghị định số 81/2013/NĐ-CP ngày 19/7/2013 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật xử lý vi phạm hành chính (được sửa đổi, bổ sung theo Nghị định số 97/2017/NĐ-CP ngày 18/8/2017) cũng quy định: “*Hình thức xử phạt tịch thu tang vật, phương tiện vi phạm hành chính chỉ được áp dụng khi nghị định quy định về xử phạt vi phạm hành chính trong các lĩnh vực quản lý nhà nước có quy định hình thức xử phạt này đối với hành vi vi phạm hành chính cụ thể*”.

Như vậy, theo các quy định pháp luật nêu trên thì trường hợp nghị định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực quản lý nhà nước có quy định về việc áp dụng hình thức xử phạt tịch thu tang vật, phương tiện vi phạm hành chính đối với hành vi vi phạm hành chính cụ thể thì người có thẩm quyền xử phạt phải áp dụng hình thức xử phạt tịch thu tang vật, phương tiện đối với hành vi vi phạm hành chính. Do đó, liên quan đến việc xử lý phương tiện giao thông thuộc diện bị tịch thu là tài sản đang thế chấp để bảo đảm thực hiện nghĩa vụ dân sự, cơ quan có thẩm quyền xử phạt áp dụng quy định của pháp luật về xử phạt vi phạm hành chính hiện hành để giải quyết.

1.2. Liên quan đến ý kiến viện dẫn khoản 4 Điều 4 Nghị định số 163/2006/NĐ-CP ngày 29/12/2006 của Chính phủ về giao dịch bảo đảm quy định: “*Trong trường hợp giao dịch bảo đảm được giao kết hợp pháp và có giá trị pháp lý đối với người thứ ba thì Tòa án, cơ quan nhà nước có thẩm quyền khác không được kê biên tài sản bảo đảm để thực hiện nghĩa vụ khác của bên bảo đảm, trừ trường hợp pháp luật có quy định khác*” và khoản 6 Điều 19 Nghị định số

166/2013/NĐ-CP ngày 12/11/2013 của Chính phủ quy định về cưỡng chế thi hành quyết định xử phạt vi phạm hành chính cũng quy định, một trong những loại tài sản không được kê biên đó là: “*Tài sản đang được cầm cố, thế chấp hợp pháp*” (Công văn số 162/STP-XLVPHC&TDTHPL), Cục QLXLVPHC&TDTHPL cho rằng: Tịch thu phương tiện vi phạm hành chính là hình thức xử phạt áp dụng đối với người vi phạm pháp luật và người có thẩm quyền tiến hành tịch thu nhằm sung vào ngân sách nhà nước phương tiện có liên quan trực tiếp đến vi phạm hành chính, là thực hiện thủ tục theo quy định của pháp luật về xử lý vi phạm hành chính, không phải là thực hiện hoạt động kê biên tài sản nhằm mục đích bảo đảm thực hiện một nghĩa vụ dân sự khác của chủ sở hữu tài sản. Trong khi đó, việc kê biên tài sản là phương tiện theo quy định tại khoản 4 Điều 4 Nghị định số 163/2006/NĐ-CP thực hiện nhằm mục đích để bảo đảm việc thực hiện nghĩa vụ dân sự của người có nghĩa vụ đối với tổ chức tín dụng khi đến hạn mà người này không thực hiện hoặc thực hiện không đúng, không đầy đủ nghĩa vụ dân sự.

Về quy định tại khoản 6 Điều 19 Nghị định số 166/2013/NĐ-CP, Cục QLXLVPHC&TDTHPL thấy rằng, quy định này áp dụng đối với trường hợp đối tượng vi phạm không tự nguyện thi hành quyết định xử phạt và việc kê biên tài sản chỉ tương ứng với số tiền phạt ghi trong quyết định xử phạt, quyết định áp dụng biện pháp khắc phục hậu quả và chi phí cho việc tổ chức thi hành cưỡng chế (tức là, nếu chủ sở hữu chiếc xe đầu kéo bị kê biên tài sản để thi hành hình thức phạt tiền và quyết định xử phạt vi phạm hành chính thì chiếc xe đầu kéo - là tài sản đang được thế chấp mới không được kê biên theo quy định của khoản 6 Điều 19 Nghị định số 166/2013/NĐ-CP). Đối với vụ việc cụ thể này, cơ quan, người có thẩm quyền không thực hiện kê biên tài sản đối với ông Nguyễn Văn Bon mà là tịch thu phương tiện do chủ sở hữu sử dụng để thực hiện hành vi vi phạm hành chính. Đây là 02 vấn đề hoàn toàn khác nhau.

Thời gian tới, trong quá trình sửa đổi, bổ sung Luật XLVPHC, Cục QLXLVPHC&TDTHPL sẽ lưu ý vấn đề này, nghiên cứu, đề xuất sửa đổi, bổ sung Luật XLVPHC theo hướng vừa đáp ứng được yêu cầu quản lý nhà nước, vừa bảo đảm quyền và lợi ích hợp pháp của bên nhận thế chấp tài sản là tang vật, phương tiện vi phạm hành chính¹.

2. Việc xử lý phương tiện vi phạm hành chính trong trường hợp phương tiện là tài sản chung vợ chồng

Khoản 2 Điều 34 Luật hôn nhân và gia đình năm 2014 quy định: “*Trong trường hợp giấy chứng nhận quyền sở hữu, giấy chứng nhận quyền sử dụng tài sản*

¹ Hiện nay, tại dự thảo Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật XLVPHC, khoản 1 Điều 125 dự kiến bổ sung quy định: “*Đối với tang vật, phương tiện vi phạm hành chính thuộc trường hợp bị tịch thu nhưng đã đăng ký biện pháp bảo đảm thế chấp tài sản theo quy định của pháp luật dân sự thì bên nhận thế chấp được nhận lại tang vật, phương tiện hoặc giá trị tương ứng với nghĩa vụ được bảo đảm; cá nhân, tổ chức vi phạm phải nộp một khoản tiền tương đương trị giá tang vật, phương tiện vi phạm vào ngân sách nhà nước*”.

chỉ ghi tên một bên vợ hoặc chồng thì giao dịch liên quan đến tài sản này được thực hiện theo quy định tại Điều 26 của Luật này”.

Theo quy định tại Điều 24, 25, Điều 26 và 27 Luật hôn nhân và gia đình, trong trường hợp vợ, chồng kinh doanh chung thì vợ, chồng trực tiếp tham gia quan hệ kinh doanh là người đại diện hợp pháp của nhau trong quan hệ kinh doanh đó. Vợ, chồng chịu trách nhiệm liên đới đối với giao dịch do một bên thực hiện quy định tại khoản 1 Điều 30 hoặc giao dịch khác phù hợp với quy định về đại diện tại các điều 24, 25 và 26 của Luật này.

Điều 37 Luật hôn nhân và gia đình quy định nghĩa vụ chung về tài sản của vợ chồng. Theo đó, vợ chồng có các nghĩa vụ chung về tài sản sau đây:

“1. Nghĩa vụ phát sinh từ giao dịch do vợ chồng cùng thỏa thuận xác lập, nghĩa vụ bồi thường thiệt hại mà theo quy định của pháp luật vợ chồng cùng phải chịu trách nhiệm;

2. Nghĩa vụ do vợ hoặc chồng thực hiện nhằm đáp ứng nhu cầu thiết yếu của gia đình;

3. Nghĩa vụ phát sinh từ việc chiếm hữu, sử dụng, định đoạt tài sản chung;

4. Nghĩa vụ phát sinh từ việc sử dụng tài sản riêng để duy trì, phát triển khối tài sản chung hoặc để tạo ra nguồn thu nhập chủ yếu của gia đình;

5. Nghĩa vụ bồi thường thiệt hại do con gây ra mà theo quy định của Bộ luật dân sự thì cha mẹ phải bồi thường;

6. Nghĩa vụ khác theo quy định của các luật có liên quan”.

Ngoài ra, Điều 13 Nghị định số 126/2014/NĐ-CP ngày 31/12/2014 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật hôn nhân và gia đình cũng quy định:

“1. Việc chiếm hữu, sử dụng, định đoạt tài sản chung do vợ chồng thỏa thuận. Trong trường hợp vợ hoặc chồng xác lập, thực hiện giao dịch liên quan đến tài sản chung để đáp ứng nhu cầu thiết yếu của gia đình thì được coi là có sự đồng ý của bên kia, trừ trường hợp quy định tại khoản 2 Điều 35 của Luật hôn nhân và gia đình¹.

2. Trong trường hợp vợ hoặc chồng định đoạt tài sản chung vi phạm quy định tại khoản 2 Điều 35 của Luật hôn nhân và gia đình thì bên kia có quyền yêu cầu Tòa án tuyên bố giao dịch vô hiệu và giải quyết hậu quả pháp lý của giao dịch vô hiệu”.

Căn cứ các quy định pháp luật nêu trên, Cục QLXLVPHC&TDTHPL cho rằng, trường hợp chiếc xe ô tô là tài sản chung của vợ, chồng, cả hai cùng thống nhất sử dụng để kinh doanh, phục vụ nhu cầu thiết yếu của gia đình. Việc người

¹ Cần lưu ý, khoản 2 Điều 35 Luật hôn nhân và gia đình chỉ quy định loại trừ đối với trường hợp định đoạt tài sản chung (trường hợp định đoạt thì “*phải có sự thỏa thuận bằng văn bản của vợ chồng*”).

chồng trực tiếp sử dụng chiếc xe ô tô thực hiện giao dịch vận chuyển hàng hóa để kinh doanh, đáp ứng nhu cầu thiết yếu của gia đình được coi là có sự đồng ý của người vợ. Do vậy, người vợ cũng phải có trách nhiệm, nghĩa vụ liên đới khi cơ quan, người có thẩm quyền xử lý chiếc xe ô tô là phương tiện vi phạm hành chính theo quy định pháp luật về xử lý vi phạm hành chính.

3. Về thủ tục tịch thu, xử lý tang vật, phương tiện vi phạm hành chính bị tịch thu

Về thủ tục tịch thu, theo quy định tại Điều 81 Luật XLVPHC thì: *Khi tịch thu tang vật, phương tiện vi phạm hành chính, người có thẩm quyền xử phạt phải lập biên bản. Trong biên bản phải ghi rõ tên, số lượng, chủng loại, số đăng ký (nếu có), tình trạng, chất lượng của vật, tiền, hàng hoá, phương tiện vi phạm hành chính bị tịch thu và phải có chữ ký của người tiến hành tịch thu, người bị xử phạt hoặc đại diện tổ chức bị xử phạt và người chứng kiến; trường hợp người bị xử phạt hoặc đại diện tổ chức bị xử phạt vắng mặt thì phải có hai người chứng kiến. Đối với tang vật, phương tiện vi phạm hành chính cần được niêm phong thì phải niêm phong ngay trước mặt người bị xử phạt, đại diện tổ chức bị xử phạt hoặc người chứng kiến. Việc niêm phong phải được ghi nhận vào biên bản.*

Đối với tang vật, phương tiện vi phạm hành chính đang bị tạm giữ, người có thẩm quyền xử phạt thấy tình trạng tang vật, phương tiện có thay đổi so với thời điểm ra quyết định tạm giữ thì phải lập biên bản về những thay đổi này; biên bản phải có chữ ký của người lập biên bản, người có trách nhiệm tạm giữ và người chứng kiến.

Về việc xử lý phương tiện vi phạm hành chính bị tịch thu, cơ quan, người có thẩm quyền xử lý vụ việc căn cứ các quy định tại Điều 82 Luật XLVPHC và pháp luật về quản lý, sử dụng tài sản công để tiến hành xử lý theo đúng thẩm quyền và trình tự, thủ tục quy định.

Trên đây là ý kiến về việc xử lý phương tiện vi phạm hành chính và cường chế thi hành quyết định xử phạt vi phạm hành chính, Cục QLXLVPHC&TDTHPL gửi Sở Tư pháp tỉnh Bình Dương.

Trân trọng./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Bộ trưởng (để báo cáo);
- Thứ trưởng Đặng Hoàng Oanh (để báo cáo);
- Phó Cục trưởng Nguyễn Thanh Hà (để biết);
- Lưu: VT Cục, Phòng QLXLVPHC (3b).

